

Repetitio Clem. I. Ut Clericorum De Officio Ordinarii

Aufréri, Étienne

Leodii, 1702

Sequitur Tractatus. Vtilissimus. De Recusationibus Susceptorum Iudicum,
authore Stephano Aufrerio per casus 93. distinctus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63069](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63069)

detur falsitas, quam vituperetur veritas, quod est tenaci animo commendandum, & perpetuo mente tenendum. Omnia tamen submitiendo correctioni & determinationi sanctæ matris Ecclesie. Nam sicut errare vel minus sapere est communis infirmitas, sic in errore persistere precipuum est horrenda iniquitatis.

FINIS.

SEQUITUR TRACTATUS.

Utilissimus.

DE

RECUSATIONIBUS

Susceptorum Iudicum, auctore Stephano Aufrerio per casus 93. distinctus.

RECUSATIO est jurisdictionis vel audientia causa suspicionis proposita declinatio. l. apertissimi. C. de judi. cap. quia suspecti. 3. qu. 5. cap. suspensionis. & cap. super questionum. cap. 2. 3. & 5. de offic. deleg. ita dicit Pe. in tit. de recus. §. i. ubi vide alias definitiones seu descriptiones recusationis, quas ibidem ponit Ioan. An. in addit.

Secundò quæritur, qualiter sit fienda recusatio. Et breviter concludere, quod in scriptis, ex quo videtur tex. juncta glo. in ver. libellum. in præallegat. l. aper-

apertissimi. & in l. fin. eo ti. quod tamen, expressius tenet glo. no. in cap. quemadmodum. contra falsam. de proba. in ver. recusationes. ar. cap. 2. requiris. de appel. secundum Host. & post eum Ioan. And. & Sicul. in eo. cap. quemadmodum, aiunt non esse opus argumento, cum id sit expressum in præallegat. l. apertissimi. & l. si. & ideo prædictam glo. quæ ad ejus sequuntur Host. Ioan. An. Bald. Sicul. ceterique Doctores in eodem cap. quemadmodum, ad idem videtur glo. in allegat. cap. secundo requiris. in ver. coram eo. ubi etiam Doct. Spec. ti. de recus. §. qualiter in princ. dicens, quod in libello recusationis continebitur quis: quem in qua causa, & quare recusat, idem tenet Dominicus de san. gemit. post Arch. & Io. An. in cap. licentia. de appel. lib. 6. & sequitur Io. An. in addi. Spe. ubi supra. Præterea causa suspicionis proponi debet ac exprimi coram iudice recusatore, & postmodum coram arbitris eligendis probari, & fuit dubium de jure canonico. cap. inter monasterium. de re judi. cap. cum speciali. de ap. & allegat. cap. 2. requiris. & utrobique Doct. Spe. ubi supra. & in ver. proposita causa in fi. allegat. cap. legitima. & ibi. Ioan. And. & Domi. ad idem. cap. ab arbitris de offic. deleg. libr. 6. & ibi Dominicus Ioan. And. Secus est tamen de jure civili, quia non est necesse causam recusationis exprimere, sed sufficit dicere iudicem haberi suspectum: ita voluit gloss. in præallegat. l. apertissimi, & in l. quia poterat. ff. ad Treb. & in l. 1. Item si suspectus. ff. de procur. & sentire videtur. gl. in allegat. cap. 2. requiris. jurare tamen tenetur ipse recusans, quod calumniæ causa esse recusat, ut voluit, glo. in præallegat. l. apertissimi. hic Bald. ibidem dicit, quod sicut de jure civili causa non est inferenda, per consequens neque probanda, cum nemo teneatur probare, quod non tenetur al-

legare ; sicque secundum probabitur suspicionis causa per recusatoris juramentum , dicit quod Bald. tenent Ange. *in allegat. l. apertissimi.* idem Bald. *in l. 1. §. 1. ff. à qui. ap. non licet* dicentes præalleg. glo. procedere de jure civili , quia statim arbitri veniunt ad merita causæ , misso suspicionis articulo principali : ut *in præallegat. l. si.*

Sed de jure canonico non habent cognoscere nisi de causa suspicionis , non autem de causa principali : ut no. *in præallegat. cap. legitima.* Idem Bar. *in alleg. quia poterat* , dicens quod præalleg. gl. jur. civi. servaretur in terris imperij , idem Ang. & Imo. *in præalleg. l. quia poterat.* idem Bart. *in allegat. l. apertissimi.* idem Pau. *de Cast. consi. 40 1. col. idem Ang. Are. instit. de except. §. præterea. 18 colum. ver. quod si recusatur judex :* & *in §. ergo institut. de fideicom. hære. idem Salic. in l. apertissimi.* Dicit tamen se putare , quod istud sit verum in delegato , sed ordinario dicit causam allegari debere : quia leges de hac materia loquentes , causam aliquamtimes exprimunt , & per dictam *l. apertissimi* leges loquentes in ordinario non videntur esse correctæ : arg. *l. præcipimus. C. de app.* Fatetur tamen , quod causa non est probanda : nam secundum eum judex non habet de hoc cognoscere , ut no. per Cyn. *in d. l. apertissimi.* Nec obstat *l. si quis ex aliena. ff. de judic.* quia ibi est quæstio de jurisdictione de jurisdictione , hic verò de persona & ejus suspicionem. Item , quia propriè non est recusatio sed adjectio : nec itur ad arbitros sed petitur ab eo causa non suspecto delegari ut *l. solet. ff. de jurisdict. om. ju. & l. fin. C. de offio. civil. judi. & l. eos. C. de appel.* Et hoc in ordina-

inario de jure civili. Et licet ista sit communis opinio tamen Ioan. Fa. & Iaco. de Are. *in allegat. l. apertissimi*, tenent opinionem canonistarum videlicet quod causa suspicionis etiam in ordinario sit exprimenda, & arbitri utroque casu de causa suspicionis cognoscunt, non autem de principali: & idem videtur tenere Io. Pe. de Ferra. *in ti. de declaratione jurisdictionis, in glo. super verbo omnibus*. Et ita quoad expressionem causae servat consuetudo, quae est optima legum interpret. *cap. cum dilectus de consue. l. si de interpretatione. ff. de leg. de modo tamen practicandi domino concedente pauca quaedam infra dicere proposui.*

Sed ponamus, quod de facto recusatio facta fuerit sine causae expressione, nunquid postea recusans poterit eam exprimere ut valeat recusatio, dic breviter, quod sic antequam electi sint arbitri: quia habentur *in praallegato. cap. accedens. 1. & 2. ut lite non contesta*. Secunda est respectu odij, ubicunque appareret quod iudex habet partem odio. *cap. cum super. & in tex. secundum unum intellectum glo. de offi. deleg.* Tertia species est indifferens, videlicet ob aliam causam, quam propter amorem vel odium partis.

Prima igitur species secundum eundem Praepo. ubi supra incipiendo à causis amoris. Quando iudex est nimis amicus partis *cap. ad hoc ubi tex. de rescript. cap. cum. R. canonicus, & ibi Sicut de officio dele. & cap. accusatores. 4. 3. qu. 5. idem Dom. Ioan. And. in praallega. cap. legitima. & ad hoc alleg. l. unica C. si quae praepo.* Secunda causa si iudex

K k 2

fit

fit consanguineus adversarii : nam ex eo poterit
 tanquam suspectus merito recusari, textus est *in al-*
lega. cap. postremo, ubi dicit Præpo. esse de
 mente gloss. Ioan. Andr. & scribentium ibidem,
 quod talis consanguineus sit intelligendus attento
 communi usu loquendo : omnis ille qui fuerit sive
 ex patre patris : & sic ex linea masculina, sive
 ex parte matris : & sic ex linea fœminina sangui-
 ne conjunctus, quod etiam voluit Ioan. Andr.
 & ibi not. *in rubrica, de consanguinit. & affi.*
Bart. & Imol. in l. cum quidam §. quad dicitur
ff. de acqui. hære. Bald. in l. 2. C. de verbo. signi.
 Et idem crederem in proposito, de natis ex
 damnato coitu secundum Ioan. Andr. *in arbo. de*
affi. in propria parte principali, & Bald. *in l.*
fratres C. de in offic. testamen. nam tales veniunt
 appellatione consanguineorum : licet improprie :
 secundum Doct. *in l. fi. C. de verb. signifi. & l.*
liberorum ff. eod. tit.

Sed usque ad quem gradum fieri poterit hu-
 iusmodi recusatio. gloss. *in allega. cap. postremo*,
 voluit, quod ille consanguineus recusari potest,
 qui est in gradu succedendi ab intestato, ut vi-
 delicet aliquo casu succedere possit, videlicet us-
 que ad septimum gradum.

Sed quia hodie usque ad decimum gradum
 succeditur agnatis ab intestato. §. *fi. inst. de legi.*
cog. suc. & cognati sint reducti ad instar agnato-
 rum, ut *in §. nullam in authen. de hære. que*
ab intest. defe. ergo etiam cognatis succeditur ho-
 die usque ad decimum gradum : ideo secundum
 Præpo. ubi supra gloss. debuiſſet dixisse usque ad
 decimum gradum secundum jura hodierna.

Sed

Sed nihilominus cum gloss. prædicta transeunt Hosti, Bal, & Imol, videlicet, quod suspitio intelligatur durare usque ad gradum succedendi, & pro prædicta gl, fa, gl, in l. fœmina C, ad Turpil. ubi suam vel suorum injuriam dicitur quis prosequi usque ad gradum succedendi, fa, glo. in l. ut vi. ff, de just, & jur. & no. per Bar, & Ang. in l. qui jurisdictioni, ff, de juri, om, ju, & Ant, in ca, cum contingat, de foro comp, & in cap, insinuante. de offic, deleg. Licet gloss, in cap, requisisti, de testam, & in cap, I, II, qu, 3, videantur sentire, quod usque ad quartum gradum de jure canonico sit locus successioni, ergo secundum illas restringi debet facultas recusandi usque illum gradum, Io, And, in allegat, cap, postremo, dicit, quod cum in linea masculina soleant etiam ultra decimum gradum vindicari offensæ, ut in Tuscia & in fœmina non tantum curatur, hoc erit arbitrium judici considerare ex consuetudine patri affectionem quæ solet haberi inter cognatos & agnatos, & circa eam judicare de suspitione. Bald, reprobatur hujusmodi dictum Io, An, quia verbum consanguineus, est de jure certum & determinatum, sed ubi verbi significativi est determinata, non recurritur ad arbitrium judicis, l, item in legati, §, parvi. de le, 3,

Sed nihilominus mihi videtur quod opinio Io, An, una cū limitatione Sicut, meliori nitantur ratione, ut vel consideretur, an sint de eadem domo seu stirpe masculina, ac secundum hoc judicetur suspectus vel ne, considerata regionis consuetudine, nam in aliquibus locis affectio consanguinitatis & affinitatis extenditur quasi

in

in infinitum, & in aliquibus usque ad certum gradum. Cum ergo consanguineus ratione affectionis tantum recusetur, debemus considerare, an duret affectio: Cessante vero consuetudine dicit Sicut. sibi placere dictam gloss. quam communiter sequuntur Doctores ut inter cognatos & agnatos extendatur recusatio usque ad septimum gradum, in quo admittitur successio ab intestato.

Sed in his, qui sunt de stirpe masculina recusatio admitteretur indifferenter, nam videmus, quod sola origo ejusdem loci quandoque præstat justam causam recusandi judicem, ut *in ca. accedens*. 2. ut lite non contest. fortius in his qui sunt de eadem prole masculina, nam propter idem cognomen semper durat affectio inter eos.

Limitatio. I.

Limita tamen prædicta primonisi consanguineus esset talis, quod omnem suspicionem personæ qualitate purgaret, puta, si esset Monachus Cisterciensis, ita voluit Specul. *in tit. de deleg. §. superest. ver. quid non est consanguineus alleg. 4. qu. 3. §. item testium. & l. 3. ff. de testi. Ioan. Andr. in addit. Specul. ubi supra refert Vincen. istud primum dixisse in alleg. cap. postremo, ad hoc allegando, cap. mandata. de præsumpt. idem Imol. in cap. insinuante. de offi. delega. Sicut. in alleg. cap. postremo. dicit sibi placere præallegatum dictum Vincentii. Et idem Anthon. ibidem dicens idem in omni alio in quo esset magna sanctimonia, alleg. l.*

non omnes §. a barbaris ff. de re. mili. & text. in præalleg. l. 3. ibi, nam si careat, pro quo tex. in capi. 2. de novi. operis nuncia. ibi credere non possumus ipsos per malitiam litigasse, pro hoc facit dictum Anthon. in cap. finem de dolo. & contum. ubi dicit, quod regula victus victori, &c. fallit. ubi esset talis persona de qua præsumeretur quod malitiosè non litigasset, ad idem Zaba. in Clem. 1. de privileg. 38. quæst. ubi excusavit religiosum magnæ sanctimoniam à pœna illius Clem. Crederem tamen, quod exemplum Vincentii de religioso Cisterciens. tempore suo procedebat disciplinæ regularis observantia tunc vigente. Nunc autem, quia pro dolor non sic, non videretur sufficere, quod religiosus esset, nisi vitæ magnam sanctimoniam haberet.

Limitatio. 2.

Limita 2. nisi in Papa, qui etiam prætextu consanguinitatis recusari non potest: pro quo gloss. in cap. 1. in fi. de concess. præben. lib. 6. Hostien. Ioan. Andr. & Sicul. in cap. quærelam de elect. Philip. Perusi. in allega. cap. postremo. Præpo. in alleg. cap. cum speciali. Et idem eisdem rationibus & juribus crederem in Imperatore aliove principe superiorem in temporalibus non recognoscente, sicut est Dominus noster Rex, cap. per venerabilem, qui fi. sunt. dixi latius supra in 3. qu. principaliter ver. sed nunquid Papa.

Limit-

Limitatio 3.

Limita tertio, nisi iudex esset consanguineus alterius partis, quia par causa affectionis tolleretur suspitionem. ff. de ri. nup. l. non solum. §. de nup. Quam limitationem gloss. Sicul. & Præpo, in allegat. cap. postremo. intelligunt, quando utrique parti eodem seu pari gradu attinet, tunc enim est par affectio & hoc sentit gloss. in ratione sui, per aliud verbum æqualiter. Secus autem, ubi attineret uni in primo gradu, quia frater, & alteri in quarto, vel ulteriori, tunc enim non esset par affectio circa fratrem & alium remotiorem. Ar. in cap. litteras. de præsump. & in allegat. cap. accedens, i. ut lite non conte. Nam omnes homines sunt consanguinei cum descenderunt ab Adam, ut legitur, & not. in allegat. l. ut vim, sed ratione proximitatis præsumitur major affectio,

Tertia species, si iudex est affinis adversarii, glo. in cap. accedens, i. ut lite non conte, allegat. ad hoc: 3, qu. 1, cap. absens. ff. de iniurijs, l. lex Cornelia, in princ. & 4. qu. 3, §. Item lex Iulia, idem Spe, ti, de deleg. §. superest, ver, item si sit consanguineus vel affinis, juncto ver, seq. Ea, not. in l. aut affinitate, ff. de procur. & in cap. 2, de procur. libr. 6, ubi propter affinitatem de novo contractam removetur procura. ergo & iudex recusabitur, idem tenent Sicul. Præpo, & Philip, in allegat. cap. postremo, idem Ange, Are, insti. de except. §. præterea. ver, visò rescripto,

Limita tamen, sicut in præcedenti specie dictum est, nisi adsit alia qualitas personæ elidens

dens præsumptionem affectionis, quæ resultat ex affinitate, ut quia esset religiosus bonæ conscientie & integritatis, ut voluit Specul. ubi supra, Imol, in cap. cum R. canonicus de offi, dele, & Præpo, ubi supra:

Quarta species si Prælatus est Ecclesiæ, cuius causæ vult esse iudex, ita Specu, ubi supra, ver, Item quod vult esse iudex, Antho, & Sicut, in cap, cum venissent, de judi, idem Sicut, Præpo, & Philip, in allega, cap, postremo, Antho, in cap, ad audientiam de appel, Milis in reperto, in verbo iudex ver, iudex potest esse quilibet &c, & ver, iudex ordinarius potest recusari, &c, Et licet prælatus possit esse iudex in causa Ecclesiæ suæ, 2, qu, 7, cap, si quis erga, & not, in cap, cum persone de privi, lib, 6, nihilominus recusari potest, suspectus ita Sicut, in alleg, cap, insinuante de offi, deleg, & cap, postremo & ista est communis opinio, licet Imol, in cap, cum venissent,

Quinta species, si iudex est consanguineus prælati, ne sit iudex in causa Ecclesiæ, ita Ioan, Andr, in addi, Specu, ubi supra ver, quid si prælatus, idem Antho. Sicut, Præpo, & Philip, in allega. cap, postremo, in Ioan, Andr, Ant, & Sicut, in alleg, cap, insinuante de offi, deleg, per illum text: quem ad hoc idem Sicut, reputat singularem: idem tenent Ioan, Andr, & Domi, in cap, iudex de offi. deleg, lib. 6, Cy, in l. unica. C, ne quis in sua cau, jus si, di, Quod procedit etiam si prælatus litiget per procuratorem, ut tenet Philip, in alleg, cap, postremo, licet Specu, ubi supra, post Egid, videatur tenere contrarium:

Sexta

Sexta species, si iudex est Clericus adversarii ita Ioan. Andr. & Domi. *in alleg. cap. legitima*, quod videretur intelligendum de Clerico existente sub districtu & iurisdictione illius adversarii, eo quod idem Ioan. Andr. ad dictum suum *alleg. cap. accedens 2. ut lit. non contesta. & cap. fin. 2. responsio de offic. deleg. lib. 6.*

Septima species, si est scolaris adversarii, pro quo text. 3. qu. 5. accusatores 4. & videtur tenere Sicul. *in cap. cum R. canonicus de offic. deleg. idem Præpo. 1. alleg. cap. postremo*, pro hoc adducens not. per Innoc. *in cap. 1. de magi. & gloss. ibidem & in liberto. ff. de obsequ. libert. & l. quod ergo. ff. de arbitr.* Cui addi possunt not. per Bart. *in l. si libertus ff. de in ius vocan.*

Octava species, si est magister five Doctor adversarii, tenet Specul. ubi supra *ver. quod de magistro. Sicul. in alleg. cap. cum R. canonicus. Præpo. in alleg. cap. postremo.* Nisi forte partes ambæ essent ejus scholares, quia tunc affectionis pars causa tolleretur omnem suspicionem, ut *in præalle. l. non solum §. denuo. ff. de ritu. nupt. & ita voluit Specu. ubi supra* Licet Ioan. *in cap. causam de offic. deleg.* teneat ibidem contrarium per illum textum & ibidem not., & Baldus *in authent. Habita C. ne si. pro pa. & in §. pen. in procmio. ff.*

Nona species, si adversarius est famulus iudicis per textum *in alleg. cap. insinuante. idem Specu. ubi supra, ver. Item si velit. Ioan. Andr. & Domi. in alleg. cap. licentia Philip. & Præpo.*

po. in alleg. cap. postremo. Quod tamen intelligunt durante famulatu, non autem postea per not. in l. r. §. idem rescripserit ff. de quest. & per Siou. in alleg. cap. cum R. Si tamen aliqua reverentialis obedientia post solitum famulatum remaneret, non cessaret suspitio per no. ubi supra.

Et idem videretur, ubi iudex esset multum familiaris adversario, arg. not. in l. fi. C. de jud. ita tenet Angel. Aret. instit. de except. in alleg. §. praterea. vers. viso. de rescrip. &c. pro quo gloss. 3. quest. 5. in summa. & Specu. ubi supra. ver. item si est ei nimis familiaris vel commensalis ejus, in alleg. cap. insinuante & ibi Hostien. & Sicul. Secus autem, si modica esset familiaritas, ut puta socialis, nam talis non sufficeret, ita glo. & Sicul. in alleg. cap. insinuante.

Et istud maximè crederem procedere in consiliariis Curiae parlamenti, quibus propter hujusmodi familiaritatem vitandam regiis ordinationibus prohibetur, ne comedant cum partibus, pro quo bene facit l. observandum ff. de offic. prest.

Veruntamen propriè familiaris alicujus dicitur ille, qui verè est de familia, atque continuus commensalis suis expensis, ut in cap. fi. de ver. signi. lib. 6. & ibi Ioan. Andr. & Domi. gl. præalle. in summa 4. qu. 5. dicit, quod omnes illi sunt de familia, qui habitant in eadem domo.

Adde, quod sicut iudex, si est nimis familiaris adversario vel commensalis potest recusari: ita etiam quando apertè recipit magna dona. per leg. 1. ff. ad leg.

leg. Iuliam. de ambitu. Et ita tenet *Ioan. Andr. in addi. Specu.* ubi supra proximè, quod in curia parlamenti servatur ideo, quia per ordinationes Regis maximè Caroli 7. prohibetur præfidentibus & consiliariis, ne quicquam à partibus recipiant, quod eorum possit animum movere, secus igitur, si dona essent parva, *l. solent. ff. de off. proconsul. & cap. statutum §. insuper. de rescrip. lib. 6.*

10. Si Vicarius est Episcopi iudex, nam tunc etiam in causa famuli Episcopi poterit recusari tex. est secundum *Præpo. in alleg. cap. insinuante & ibi Sicul. & Imol. Philip. & Præpo. in alleg. cap. postremo.*

11. Si socius est in domo adversarii, ita *Sicul. in alleg. cap. cum R. canonicus Præpo. in alleg. cap. postremo. Angel. Ars. ubi supra.* Et intelligit de sociis largè, puta de illis qui habent materiam simul conveniendi, sicut scolares habitantes in eadem domo, quorum unus, si alterius iudex fuerit deputatus recusari poterit, secundum *Sicul. ubi supra*, nam rationem hujus societatis contrahitur quoddam jus fraternitatis *l. verum ff. pro socio. fa. gloss. in cap. dilecto. super ver. vicino. de sentent. excommun. lib. 6.* Præmissa tamen intelligenda sunt durante societate, ita *Specul. ubi supra, ver. quid si sit socius & ibi Ioannes Andreas, in addition.* dicit Petrus & Abbas ita dixisse *in præallegat. cap. insinuante.* Et idem dicendum videtur, ubi quis esset socius specialis extra domum ratione præacta, videlicet, quia societas est altera fraternitas, per dictam *l. verum* ita *Ioan. Andr. in addi. Specu. ubi supra in ver. Item si est Concanonicus.*

12. Si est concanonicus cum adversario in eadem Ecclesia : Per tex. in *allega. cap. cum K.* & ibi Sicut & Specu. ubi proxime, supra Ioan. Andr. & Domi. in *allega. cap. legitima. de appellatio. lib. 6.*

Et idem dic si iudex & adversarius sint de eodem collegio, nisi inter alios de collegio, vel de capitulo, quia causa affectionis &c. ita Philip. in *allega. cap. postremo.* Et per hoc videretur quod consiliarius Curiae Parlamenti possit recusari, si causa alterius consilarii sibi committatur. Sed ex hoc solo nunquam vidi consiliarium commissarium recusari.

13. Si Iudex est subditus, adversario domino suo, quia non potest esse iudex in causa domini sui. *cap. accedens 1. & 2. & ibi Sicut. ut lite non cont. gloss. in cap. in accusatores lo. 4. 3. quest. 5. Ioan. Andr. & Domi. in allega. cap. legitima. Præp. in allega. cap. Postremo.* Quod intellige durante subiectione alias secus, ut supra in 9. & 11. *Specie.*

14. Si iudex est Suffraganeus adversarii ut in *præallega. cap. accedens 1. Præp. in allega. cap. postremo. Spec. ubi supra ver. Item. si est suffraganeus : ubi Ioan. Andr. in additione* dicit illud esse verum etiam si habeat causam cum subdito suffraganei sui, coram ipso suffraganeo, quia poterit ipse suffraganeus recusari secundum eundem Ioan. Andr. ubi supra in additione. ver. sed quid si conqueror. de subdito &c. contra opinionem Specul. ibidem.

15. Si iudex est vel fuit advocatus adversa-

rij in eodem negocio, vel ei connexo, *in præallegat. cap. postremo. 2. quæst. 6. cap. statuendum l. prætor. ff. de juri. om. jud. l. ille a quo §. pe. ff. ad Trebel. 2. qu. 1. cap. sed sciendum. l. quisquis. C. de post. in prin. C. de assesso. l. nemo. in fin. & ratio est, quia jam animum suum manifestavit, & præsumitur affectus ad causam ratione advocacionis susceptæ, secundum Sicul. *in allega. cap. postremo* & ibi Præpo. Ioan. And. & Domi *in allegat. cap. legitima. Specul. ubi supra. ver. Item si fuerit advocatus ubi Ioan. And. in addi.* dicit quod si advocatus impetretur ab appellato, qui ex ipsius advocati consilio obtinuit, procederet recusatio, cessaret autem si impetraret appellans. Et licet advocatus possit esse iudex ordinarius secundum Vincen. nihilominus secundum Ioan. And. ubi supra recusari potest.*

Adverte tamen quod si advocatus est domesticus iudicis ex hoc solo recusari non potest secundum glo. *Innocent. Antho. & Sicul. in cap. ex insinuatione, de appellat.* nisi attenda qualitate pravitatis advocati: & facilitate iudicis, aliud videatur dicendum, ita Hosti. per illum tex. & Sicul. *in cap. 1. de offic. judi.* ut quia forsan. nimis faveret causæ ipsius secundum Philip. & Doc. *in alleg. cap. postremo.* Secus si eo modo non faveret.

Sed ubi advocatus esset iudicis, tunc bene posset recusari, ita Hostien. & Ioan. Andr. *in allegat. cap. 1. & fa. cap. accedens 2. ut lite conte.* & Præpo. *ubi supra.*

16 Si fuit in causa procurator per ea quæ habentur *in cap. si. de testi. lib. 6. per Antho. in ca.*
cum

cum à nobis. de testi. & no. in præallegat. cap. insinuantem, de offic. dele. Spec. ubi supra ver. Item si fuerit advocatus. nam procurator testis esse non potest in causa in qua fuit procurator, ut in præallegat. cap. si. ergo cum facilius repellatur iudex, quam testis ut voluit gl. in cap. cum canonicus & cap. insinuantem. cum concor. poterit etiamne sit iudex recusari, quod Præpo. & Philip. in alleg. c. postremo.

17 Si iudex fuit sollicitator causæ, quia sicut non potest esse testis, ita recusabitur ne sit iudex, Rota conclusio. 161. Quod Ludo. Ro consilio. 420. dicit procedere in sollicitatore salariato alias à testimonio secundum eum non repellatur, dicit tamen Præpo. in allegat. cap. postremo. quod forte à iudicando posset sollicitator etiam non salariatus recusari ratione affectionis, quam verisimiliter habet ad causam, ad quod no. per Rotam ubi supra & Domi. in cap. Romana. de testi. lib. 6.

18 Si iudex dixisset apparere jus alicujus partis in causa, ita Ioan. And. in cap. irrefragabili. §. excessus & ibi Sicut. & moder. de offic. ordin. nam pars contra quam dixisset antequam esset datus iudex poterit eum recusare.

19 Si iudex fuit consultor adversarij in causa, ita Ioan. And. in cap. si contra unum. de offic. dele. libr. 6. idem Ioan. And. & Domi. in allegat. cap. legitima. Bald. in cap. de causis. §. col. de offic. dele. Sic. & Præpo. in alleg. cap. postremo. & idem Ioan. And. in præallegat. cap. irrefragabili.

20 Si adversarius est vasallus iudicis, ca.
cau-

causam 2. de offic. deleg. no. in cap. ex transmissa. de foro compet. Ioan. And. & Domi. in allegat. cap. legitimo. Specul. ubi supra ver. 1. Angel. Aret. in allegat. §. præterea. ver. viso. de rescrip. Præpo. in allegat. cap. postremo.

21 Si iudex alias tulit testimonium in causa, nam poterit recusari. ita Spe. ubi supr. ver. *Item si fuit testis allegat. l. si. ff. de testi. & C. de assesso. l. si in prin. & in si. idem Præpo. in allegat. cap. postremo. fa. no. in cap. Romana præallegat. de testi. libr. 6*

22. Si Iudex est vasallus impetrantis, ut in *præallegat. cap. accedens. 2. fa. posita supra in 20 specie. in alleg. cap. postremo.*

23 Si iudex in causa fuit fidejussor, nam fidejussor non potest esse testis in causa. *l. si cui legetur. & ibi Bal. ff. de, le, 1, Anto, in cap. cum a nobis de testi, Spe. ubi supr. ver, sed nunquid fidejussor. & ibi Ioan, And, in addi, Præpo. ubi supra,*

24 Si iudex est filius ejus qui fuit advocatus in causa, vel econtra pater est Iudex, & filius est advocatus. ita gloss. *in præallega. cap. accusatores, 3, 4, qu, 5, Anto, & Philip, in allegat, cap, postremo, per tex, incap, ex insinuatione, de appel, sed ibi gloss. Io. An, & Sicul. tenent contrarium cum gloss. solum loqui videatur quando est commensalis, sed in filio major præsumitur affectio, & quia pater & filius pro una persona reputantur. §. hi cum suis concor. Insti. de inutili, sti, & pater magis patitur in filium quam in seipsum. l. isti quidem, ff. quod me. cau, & filius est de familia patris, secundum Specu, ubi supra ver.*
item

Item si sit comes, Ioan, And, & Domi, in allega, cap, legitima,

Ego semel vidi per curiam admitti recusationem consiliarii, eo quod eius gener esset advocatus alterius partis, & hoc quamdiu cum socero demoraretur,

25 Si fuit assessor in illa causa non poterit postea esse iudex, Speculator, ubi supra, *ver, Item si fuerit advocatus fa, not, in lege, 2, ff. quod quisque iur,*

Sed istud non videtur probari per *l, nemo, la, 2, in fi, G, de assesso, quæ allega, per Specul, immo gloss, videtur tenere contrarium in l, 1, ff. eo, tit, videlicet si illa causa in qua fuit assessor sibi fuerit delegata ita Bar, ibidem, fateor tamen quod si fuerit advocatus non poterit esse assessor in eadem causa ut in præallegat, l, nemo,*

26 Si fuit iudex in illa causa & de illa semel cognovit, sed ab eo fuit appellatum, nam absque partis assensu non poterit sibi causa remitti, nisi prius appellatione vacuata, *cap, accepta, de appel. & ibi Præpo, & Sicul, idem Præpo, ubi supra in præallega. cap. postremo.*

27 Si iudex habet pæne consimilem causam causæ adversarii, *in cap. causam 2. de judi. Ioan. Andr, & Domi, in allega, cap, legitima, Angel, Are, ubi supra,*

Et quia sit pæne similis causa, statur arbitrio iudicis, *cap, personas de testi, ita Hostien, Ioan, & Sicul, in alleg, cap, causam Præposi, in allega, cap, postremo,*

28 Quando iudex nimis favet adversario, *cap, accedens 2, ut lite non contest, cap, ad hæc de rescrip, Ioan, And, & Domi, in alleg. cap, legitima,*

L 1

Præ-

Præpo. in alleg. cap. postremo. Ant. & Sicu. in alleg. cap. accedens. Sed si reduceretur factum ad memoriam partis non recusaretur propterea, secundum Cy. in l. 1. C. ut que desunt advo. per Ioan. de Imol. in l. 4. §. hoc autem iudicium ff. de damno infecto.

Sed quando diceretur nimis favere? Anto. & Imol. in alleg. cap. accedens remittunt illud arbitrio iudicis. Debet tamen in hoc casu exprimi causa huiusmodi favoris in recusatione, ita Ioan. Andr. & Domi. ubi supra.

Dici vero poterit nimis favere quando nimis animo se procedit in præiudicium partis alterius Ioan. Andr. & Sicu. in cap. 2. de inte. resti. vel quia dicit illum nimis favere parti, quia gravavit eum in tali & tali articulo, ita Sicu. in præalleg. cap. accedens. Si autem diceret iudicem parti alteri nimis favere, & aliter non exprimeret causam, non sufficeret vel etiam si exprimeret causam non concludentem nimium favorem. Quia iudex potest favere uni parti, dum tamen modum non excedat. arg. opin. in cap. consuluit. de offi. deleg. ita Sicu. ubi supra.

29. Si pars sibilat ad aurem iudicis poterit recusari, nisi palam dicat quid in aure sibi dictum fuerit, ita Præpo. in alleg. cap. postremo. Antho. Sicu. & Imol. in alleg. cap. accedens 2. Specu. titu. depositio. §. 7. ver. quid si ponens & allegat. cap. cum ex iniuncto. de heret. Et hoc nisi in causa procederetur sine strepitu secundum Barto. in extra. va. ad reprimendum ver. sine strepitu. Lanfra. in Cle. sepe. de verb. signifi.

Si tamen iudex sicut præfertur revelet publi-

blice, id quod sibi pars dixerit ad aurem non erit suspectus secundum Specu, ubi proxime, supra & ibi Ioan. And. in addi. & Docto. in allega. cap. accedens 2.

30. Si iudex & adversarius sint compatriotæ in patria extranea, quia extra patriam compatriotæ plus solito se diligere solent, Ioan, Andr, & Domi, in alleg. cap. legitima. Specu. in tit. de deleg. §. superest. ver. Item si de terra no. in præallega. cap. accedens 2. & per Ange. Aret. ubi supra.

31. Quando iudex & pars sunt compatriotæ & in patria sua iudicium agitur contra forensem ibidem existentem. ita Specu. ubi supra proxi. & Anthon, in præalleg. cap. accedens 2. ubi Sicul dicit istud procedere in delegato, ut hodie probatur in cap. statutum §. cum autem de rescrip. lib. 6. ubi patet quod si actor & reus sunt diversarum diocesium, actor non potest impetrare iudicem in sua diocesi vel civitate. Sed in ordinario dicit hoc non procedere alias quilibet forensis volens convenire civem de facili recusaret omnes ordinarios reg. quod videtur contra mentem iurium quæ volunt quod actor sequatur forum rei, & fa. quod idem Sicul. not. de suffraganeo in cap. accedens in 1. ut lite non contestata.

32. Quando iudex supplet in facto pro parte adversa, ultra casus à jure permisos: nam tunc videtur se facere partem, & per consequens suspectum gloss. est in allega. cap. statutum super ver. copia de rescrip. lib. 6, & ibi Domi. quod quando iudex delegatus una cum parte se dicit iudicem, sic dicendo se reddit

suspectum alteri parti : & videtur ille favere super dubio.

33 Si iudex est in manibus adversarii in alia sua causa : puta quia adversarius in alia causa est iudex istius ita Specu. ubi supra, ver. Item si unus est iudex alterius, & idem ibi Ioan. Andr. in addi. idem Ioan. Andr. & Domi. in alleg. cap. legitima. & Domi. in cap. si. de offi. dele. lib. 6. ubi nulus potest esse conservator deputati sibi conservatoris, idem Præpo. in alleg. cap. postremo.

34 Si episcopus est iudex suorum clericorum sibi subditorum contra alium non suum diocesenum Ioan. And. & Domi. in allega. cap. legitima. Specul. ubi supra, ver. quid si impetro. & ibi Ioan. And. in addi. Præpo. in alleg. cap. postremo. fa. cap. causam 2. & ibi no. per doct. de offi. dele.

Adde casum alium videlicet si iudex est compater partis & pro hoc gloss. in præalleg. cap. cum K. canonicus. quæ dicit iudicem ex modica & levi causa recusari posse, ita Specu. in titu. de appel. §. nunc dicamus 2. col. Ioan. And. & Domi. in cap. Romana. §. quod si obijciatur, de appel. lib. 6. ubi dicit quod talis causa recusationis ratione compaternitatis non est à jure determinata & sic est dubia, est tamen probabilis, idem Si- cul. in allega. cap. cum speciali. de appel. & ibi Ioan. de Imol. post Ioan. And. & Imo. in cap. prudentiam de offi. deleg. Philip. in allegat. cap. postremo, ubi Præpo. dicit quod ad plus tenetur cognatus spiritualis quam affinis, quia affinis non tenetur alere affinem, sed pater spiritualis sic ut voluit Bald. in authen. nisi rogati C. ad trebel. cum ergo

ergo affinis possit recusari, sicut supra tactum est, ergo & cognatus spiritualis recusabitur. Præterea equiparatur patri carnali quo ad reverentiam sibi reddendam, & ideo non vocatur in jus sine venia, sicut nec pater carnalis ita Angelus, post Bald. in l. generaliter ff. de in jus vo. ergo sicut reverentia magistralis facit quem suspectum, ut supradictum est in 7. & in 8. specie, ita & ista reverentia spiritualis. Et sic idem esset ac si esset patrinus partis à fortiori.

Veruntamen Sicul. in allegat. cap. postremo dicit quod iudex arbitrabitur secundum morem regionis. Nam quibusdam locis hæc cognatio spiritualis causat maximam amicitiam in aliquibus vero non tantam. Et facit in simili quod supra dictum est de conjunctis cognatione carnali in præalleg. cap. postremo, ut voluit ibidem Sicul. post Ioan. Andr. Ego tamen in curia parlamenti sæpenumero vidi declarari, quod sola conpaternitas non sufficiebat ad recusandum præsentem vel consiliarium.

Circa secundam speciem respectu odii casus subsequuntur.

35. Si iudex est inimicus partis, etiam si non sit capitalis inimicus, ita gl. in cap. & ibi Dami. de procu. lib. 6. text. in cap. quia suspecti. 3. qu. 5. & cap. accusatores to. 1. ea cau. & qu. Spec. ubi supra ver. Item si est inimicus, & ver. Item si sit inimicus meus Bald. in l. unica C. si quacunque prædi. potest. Ioan. de Ana. in cap. cum oporteat de accusa. Et arbitrio iudicis remittitur huiusmodi inimicitia Specu. ubi supra ver. penul. Ioannes. Andr. & Dami. in allegat. cap. legitima. Præpost. in allegat. cap. postremo. facit. cap. cum super

super de offic. dele.

Sed in hoc casu exprimi debet causa inimicitiarum, ita Ioan. Andr. & Domi. ubi supra & idem Ioan. Andre. in addi. Specul. ubi supra. Nec inspicitur, si inimicitia processerit ex veritate, vel ex falsa causa, à partibus vel à tertio, secundum Innocent. in cap. cum. Ioan. & And. de re judi. sufficit enim quod tale quid præcesserit, quod habuerit provocare animum alterius ad inimicitiam, pro hoc tex. in l. 1. ff. de his qui, ut indig. ubi Bar. unde ille, qui fuit causa inimicitiae, potest excipere contra inimicum suum de inimicitia, ut vult Archidia. in cap. statutum. de rescrip. libro sexto. ar. l. nec timorem. ff. quod me. cau. licet gl. aliter sentiat in cap. ut debitus. de appel.

Est tamen advertendum an iste hoc maliciose fecerit ut ipsum tanquam inimicum repelleret, quod iudicis arbitrio venit relinquendum. l. 1. cap. cum quis. ff. de questio. ubi Bartol. recitat de illo qui sciens debitum contra eum probari non posse nisi per unum testem, dedit ei unam alapam ut sic postea si produceretur in testem contra eum posset eum repellere prætextu inimicitiae, hoc tamen iudex considerabit ex circumstantiis, nam malicia huiusmodi prodesse non debet, ut in cap. inquisitionis. §. & an fides. de accusa. ita Sicul. in cap. repellatur. eo. tit.

Dicit tamen Bald. in cap. constitutus. de rescript. quod exceptio inimicitiae non procederet nisi inimicitia esset manifesta, & non dubia. l. non distinguemus. §. cum quidam. ff. de arbit. nemo enim præ-

præsumitur inimicus, quia est contra jus naturale
cap. i. d. l. ut vim. ff. de iustitia. & ju. ubi Bald.
inquit, quod si inimicitia esset capitalis, tunc
sine alia exceptione redderet iudicium retro nullum,
secus vero si non esset capitalis: quia tunc opu
esset opponere exceptione.

36 In inimico noviter seu recenter reconci-
liato, pro quo textus iuncta gloss. præallegat. cap.
accusatores. 1. 3. question. 5. unde vetus proverbium:
ab inimico reconciliato, libera nos Domine, pro
quo cap. per tuas. 1. in gloss. de fimo. Sicul. in cap.
cum oporteat. de accusa. Bald. in authen. si dicatur
circa fin. C. de testi. in l. præscriptione. C. si contra
ius vel utili. pu. fr. no. per Innocent. & Docto. in
allegat. cap. cum oporteat. tenet Præpo. in præalle-
gat. cap. postremo. & Spe. ubi supr. ver. Item quod
quondam. & ibi Ioan. And. in addi. dicens, se-
cus esse si reconciliatio non esset recens, pro quo
gloss. quæ incipit, propter alias, in præallegat.
cap. per tuas. quam ibi commendat Sicul. prope fi-
nem & idem Sicul. in allegat. cap. cum oporteat.

Adverte tamen quod nedum dicitur inimicus qui
habet apparentia signa odij, sed etiam qui habet
causam odij sine signis etiam si ostendat amare, ita
Innocent. in allegat. cap. cum Ioan. & An. & se-
quitur Bald. in allegat. l. præscriptione. Ludo. Ro.
in rub. de arbit. 10 col. & Innocent. in allegat. cap.
cum oporteat. qui dicit quod suspectus de inimicitia
repelli potest, & Bald. in præallegat. authen. si dica-
tur. C. de testi.

37 Si iudex litigat in alia causa, cum par-
te Spe. ubi supra, versa. idem est si cum altera par-
tium

tium litem habeat. l. propter litem, ff. de excusa. tuto. & authen, si curatoris. C. qui tuto, vel cura. da. po, cap. cum super de of, dele, & idem Ioan. And, & Domi, in allegat, cap, legitima glo. Sicul, & Imo, in allega, cap, cum super Idem Antho, & Sicul, in ca, 1, de iudi, Philip, & Præpo, in allega, cap, postremo,

38 Quando iudex habet causam cum ecclesia vel dignitate quam pars possidet rex. in alleg, cap, cum super, & ibi glo. magna & doct. Præpo. in dicto cap, postremo,

39. Quando iudex non admisit partem ad actum humanitatis solitum exerceri cum æqualibus puta ad osculum stante consuetudine osculandi gloss. Sicul. & moder. in allegat, cap, cum super, & fa. glo. in cap, cum Adrianus, 63 dist, Præpo, ubi supra, Ange, in l, 1, C, de sen, pas, ad hoc tex, juncta gl, in ver, ad osculum, de preb,

40 Quando iudex protulit verba comminatoria contra partem, quod si poterit offendet ipsam gl, & doc, in alle, cap, cum super Host, Ioan, An, Bald, Sicul, & Præpo, in cap, cum cessante de app, Bal, in alleg, l, unica, C. si quacunque prædi, po, ubi dicit, quod nedum est inimicus, qui facit injuriam, sed etiam qui facere conatur allega, gl, in l, ad hæc, §, dat, remissionem, ff, de excusa, tuto, Dicit tamen Præpo, in allegat, cap, postremo, quod considerari debet qualitas dicentis juxta no. in l, de pupillo, §, si quis ipsi, ff, de no, ope, nunc. per Cy & alios in l, 1, si quis impera, male, & in l, metum, C, quod me, cau, & ita consuluit Pau, de Ca, consi, 22 incipien, in Christi, & cap, Circa primum, Sed contrarium tenet Anto, dicens doc, ita tenere in cap, si

si quando de præscrip, Pro prima parte fa, glo, & ibi Ange, in l, si prætor, §, marcellus, ff, de jud, exponit Antho, in allegat, cap, si quando & Bald, in l, si quis provocatione, C, de app,

41 Quando iudex salutatus aperte non respondet nisi qualitas personæ excusaret; quia non salutando præsumitur inimicus per dictam gloss, in præallegat, cap, cum Adrianus, 63. distinct, gloss, & Sicul, in præalleg, cap, cum super de offic, dele, idem Sicul, in allegat, cap, cum cessante & in cap, repellantur, Præpo. in alleg. cap. postremo, Anto, in salutatione Gregoriana ad fi. Quod intelligunt doct, quando erat consuetus antea ipsum salutare vel salutatus consueverit respondere.

42 Quando iudex esset consanguineus inimici mei tex. juncta gl, & ibi Sicul, in cap. ad hæc 1. de appel. Bal. in cap. accedens in 2. ut lit. non con. fa. lec. & no, in cap. repellantur & cap. cum oporteat, de accu, & ibi per gloss, Sicul. & Doctor. & Præpo, in allegat. cap. postremo.

43 Quando iudex esset commensalis inimici mei vel ejus familiaris per dictum cap. repellantur & ca. cum oporteat & ibi gl, & doct, & Spec, ubi supr, versi. Item si est familiaris inimici, Ioan, And, & Domi, in alleg. cap. legitima Philip, & Præpo, in allega. cap. postremo. Antho, & Sicul, in allega. cap. accedens. 2. ut lit. non conte.

Et dicunt Ioan, And, & Domi, ubi supra idem esse quando iudex est inimicus Domini mei, nam propter dominum recusatur aliquando tota familia. & e converso omnes de familia recusantur propter eum in præalleg.

ga. l. unica C. si quacunque predi. po. Et idem si est subditus inimici alterius partis in praellegat. cap. accedens. & ibi Sic. Et idem si est amicus inimici alterius partis ut voluit Philip. in allegat. cap. postremo. penultima column. sed Bartol. tenet contrarium in praellega. l. unica.

44 Quando in alia causa appellatum est ab eodem iudice. cap. ad hac l. & cap. proposuit. de appell. Ioan. And. & Domi. in allegat. cap. legitima. quod Præpo. in praellega. cap. postremo. intelligit constito de gravamine coram arbitris, ita Ioan. And. Antho. & Sicul. in allegat. cap. ad hac.

45 Secundum Imol. in allegat. cap. ad hac, est secundum Vincent. & Immol. in allegat. ca. proposuit. Si appellatum est à iudice, etiam aliter non docto de gravamine, & vult ibi Imol. & ita servatur in presenti regno in patria quæ iure consuetudinario regitur de stylo curiarum sæcularium. Nam talis appellans potest recusare iudicem in omnibus alijs suis causis sicut infra dicetur, licet videatur levis offensa, nam appellatio non est magna injuria iudici, immo vix est injuria. l. & in majoribus. C. de appella. & tamen propter eam iudex recusat, etiam aliter non docto de gravamine.

Dicit tamen Imol. ubi supra considerandam qualitatem iudicis à quo, an sit talis qui solet perturbari vel inimicari contra appellatos. an vero non, juxta no. per Bartol. in l. de pupillo. §. si quis ipsi. ff. de no. ope. nuncia. & in l. i. C. si quis impera. male.

Et sic

Et sic minima & major injuria reddit quem suspectum considerato animo recipientis injuriam, *in præallegat. cap. postremo. & cap. cum speciali*, & quod utroque volunt Ioan, An. Sicul, & Docto, qui firmant istas suspensiones esse arbitrarias propter varias affectiones & odia, ac varietatem personarum,

Et quod dictum est, ut iudex à quo recusari possit docto de gravamine, procedit etiam si appellatio fuerit deserta secundum Antoni, Sicul, & Imol, *in præallegat. cap. ad hæc*. licet Vincen, & Inno, teneant contrarium, quorum opinio videtur probabilior, quia postquam appellatio est deserta perinde est ac si non fuisset appellatum, *ele. si appellationem. de appel.*

Adverte quia Bart, *in l. unica ff. apud eum à quo appel. firmat. illam. l.* dicentem quod iudex à quo propter appellationem ab eo interpositam non efficitur suspectus in alia causa loqui quando solum quis recusat ex eo quod appellavit & non docet nec offert docere de gravamine. Sed ubi probaret gravamen, dicit quod posset recusari juxta prædictum *cap. ad hæc. & cap. proposuit*. Præterea dicit Sicul. *in eo. cap. ad hæc* quod non sufficeret probare appellationis pendentiam ad effectum recusandi iudicem in alia causa, sed est necesse probare gravamen non solum reipsa, sed ex proposito in dubio tamen præsumendus est animus.

Si tamen ex conjecturis appareret iudicem gravasse, non ex mente, hoc non sufficeret, quia suspitio fundatur super iniquo animo, non autem super

super gravamine, ut not, in *allega. cap. cum speciali.*

Sed dubium magnum est an istud procedat de jure civili propter *præalleg. l. unicam* unde Sicul. & Imola. in *præallega. cap. ad hæc* distinguunt quod aut loquimur in delegato & potest recusari etiam ex nuda voluntate, dummodo recusatio non appareat manifeste frivola. ut not, in *l. apertissimi*, & *l. si. C. de judi.* & *præalleg. cap. speciali*, & sic non erit opus quod probetur realitas gravaminis.

Aut loquimur in ordinario, & tunc dicit Sicul. se putare quod olim non poterat recusari maxime ex hac suspitione quia penderet appellatio quantuncunque probaretur realitas gravaminis, per text, illius legis unicæ quæ præsupponit offensionem, & tamen denegat recusationem reddens rationem, quia denuo potest appellare & potest illius decisionis esse ratio, quia olim ordinarius non poterat recusare de jure civili ut not, in *præallega. l. apertissimi* & bene facit text, illius legis unicæ: hodie vero provisum est ut possit peti adjunctus non autem in totum potest recusari ut in *authen. si vero C. de judic.* & not. in *dicta. l. apertissimi*. Quare putat idem Sicul. quod etiam de jure civili poterit probato gravamine modo prædicto peti adjunctus secundum quod dicitur in *præalleg. authen.* & ita Sicul. limitat *præalleg. l. unica*. Sed quid fiet de causis noviter movendis recusato iudice propter pendentiam appellationis glo, in *præallega. cap. ad hæc* dicit quod iudex recusatus eas alteri delegabit, sed de hoc dic ut supra tactum est in 3. qu. principali.

Sed

Sed de fūlo parlamenti per curiam solet dari
 gardiator appellanti pendente appel. coram quo
 causæ suæ agitentur, ut patet in titu. Quando
 quis sit exemptus à jurisdictione illius judicis, à
 quo appellatur ubi ponitur, quod si appelletur à
 iudicibus patriæ juris scripti, sive regis sive aliis
 appellans non est exemptus à jurisdictione eorum,
 nisi pro causa, pro qua appellavit per dictam le-
 gem unicam, fallit tamen ubi quis à partibus
 franciæ, quia sive in patriâ consuetudinariâ, sive
 juris scripti appellans est exemptus à jurisdictione
 patris & omnium suorum iudicum in omnibus cau-
 sis suis, sive agendo, sive defendendo. Et pa-
 riter, si appelletur à iudicibus terræ consuetudi-
 nariæ, alius quam regis à jurisdictione eorum ex-
 emptus est appellans tam agendo quam defenden-
 do pendente appellatione.

Sed an finita causa appellationis possit recusa-
 tio fieri propter appellationem prædictam etiam
 probato gravamine. Hostien. in præalleg. cap. ad hoc
 tenet quod non, sed solum ea pendente, nam
 præallegata jura solum se fundant super appellatio-
 nis pendentia, quod maximè crederem procedere
 de jure civili, & hoc satis innuit stilus curiæ
 prælibatæ, quem anno præsentis vidi observari in
 persona mea.

Nam ex eo, quod urbana grimoarde appel-
 lasset à me ratione cujusdam executionis arresti
 Baronie de Veridiso. tradidit requestam recusatio-
 nis contra me in quadam alia causa pendente in
 curia fundatam super pendentia prædictæ appellatio-
 nis sed curia noluit admittere.

46. Si iudex fecit aliquam iniuriam parti : puta dedit alapam, nam tunc potest recusari text. est secundum unum intellectum *in l. si quis provocatione C. de appel. fa. l. unica. C. si quacunque prædio. po. cum not. per Bar. in præalleg. l. unica ff. apud eum, a quo appel. & recitatur in præalleg. cap. ad hæc idem Præpo. in alleg. cap. postremo.*

47. Si iudex contrahit parentelam cum inimico : nam tunc recusari potest per *not. in cap. 2. de procura. libr. 6. nam & in illis casibus, in quibus removetur procurator, potest iudex recusari : ita gloss. in alleg. cap. insinuante de offi. deleg. & Specu. ubi supra ver. si fa. nō. per Sicu. Philip. & Præposi. in alleg. cap. postremo. per Bartol. in l. 4. in simili. ff. de adi. le. per Bald. in l. liberti. C. de inoffic. testam. & per Ioan. de Ana. in cap. cum oporteat. de accusa.*

48. in confœderato cum inimico meo per iura præallegata in præcedenti specie, & fa. not. per Bald. *in l. 2. de servitu, & aqua. ubi princeps diffidato videntur diffidari confœderati, & not. per Ange. in l. quæ religiosiss. de rei ven. ubi an par extendatur ad confœderatos : de quo per Sicul. in cap. 1. de postula. præla. per Innoc. & alios in cap. ad Apostolicæ de re. jud. lib. 6. ita Præpo. in alleg. cap. postremo.*

49. In eo qui crebro convessatur cum inimico meo. Specu. ubi supra, *ver. item si comes. fa. not. per Ioan. An. & Sicu. in alleg. cap. cum oporteat. & Præpo. ubi supra.*

Quinquagesima, quando iudex est inimicus Domini vel patris partis : tunc ipse & tota sua familia recusari possunt, text. est *in præalleg.*

allega. l. unica. C. si quascunque Præposi. Specul. ubi supra, ver. Item si est inimicus, Ioan. Andr. & Domin. in præallega. cap. legitima fac. not, in cap. accedens 2. ut lit. non contesta.

51, Si iudex est subditus inimici partis : ut in præalle. cap. accedens : & ibi Sicul, & Præposi, in alle. cap. postremo.

52 Quando iudex est partialis : ut quia esset Guelphus & pars esset gebellina : adversarius autem guelphus : ita Bald, in cap. de causis de offic. delega.

53 Ubicunque resultat verisimilitudo, quod iudex læderet partem si posset : nam tunc recusari potest : ita Specu, ubi supra, ver. antepenul. fa, not, in cap. tertio loco. de procu. & per Bart. in l. fi. ff. de quæstio. Bald. in l. fi. ff. de hæred. insti. ubi propter præcedentem verisimilitudinem præsumitur crimen commissum, ergo multo magis arguetur de committendo, ita Præpo. in allega. cap. postremo. Et hæc circa speciem odii : Tertiam verò speciem respiciunt casus sequentes :

54 Quando iudex est grossus & illiteratus in puncto subtili recusari potest, ita Bald, in l. fin. 16 qu. C. de hæret. insti. Cyn. in l. certi. C. loca. Ioan. Andr. & Domi. in cap. statutum §. assessorem de rescrip, lib, 6, Præpo. in alleg, cap, postremo,

55 Quando iudex suspectus subdelegavit in totum : nam tunc subdelegatus recusari potest, text: est in cap, iudex de offic, delegat. libro sexto, & ibi Ioannes Andr, Ioannes Mona, &

& Domi. idem Præpo. ubi supra.

56 Quando iudex recusatur ut suspectus, propter aliquam qualitatem, quæ suam respicit dignitatem, nam tunc eius successor recusari potest: ita Bald. in cap. de causis de offi. deleg. Philip. & Præpo. in allegat. cap. postremo.

Quinquagesima septima, Si iudex procuravit sibi causam committi, nam tunc potest recusari Specu. ubi supra. ver. item si ipse, Ioan. An. Archi. & Domi. in cap. si contra unum de offic. dele. lib. 6. Bald. in præallegat. cap. de causis. idem Ioan. And. & Domi. in alleg. cap. legitima. & Præpo. in alleg. cap. postremo.

58, Sicut supra factum est, idem videtur, si iudex prius consultus per actorem, respondisset eum habere jus per l. prætor, ff. de iurisdic. om. iudi. per. not. Inno. Ioan. An. & doct. in cap. irrefragabili de offic. ordi. ita Ioan. And. & Domi. quando iudex nimis animosè procederet, cap. 2. circa princ. de integ. restitut. & ibi Imol. & Sicul. & Præposi. in allegato cap. Postremo, & Sicul. in cap. accedens 2. ut lite non contest.

59 Si ad petitionem unius partis datus est iudex, Joan. Andr. & Archi. in allegato capit. si contra unum, & Bald. in alleg. cap. de causis 7. column. Specul. ubi supra, ver. item si ad petitionem, pro quo textus in l. observandum ff. de iudi. quam legem Bart. intelligit, quando utraque pars est præsens: unde sic. in præalle. cap. cum R. canonicus de offic. deleg. super gl. fin. dicit quod de stilo curiæ ratio est, quod iudex per partem postulatus conceditur, nisi adversarius contradicat, quo casu pars quælibet eligit unum, & curia dat tertium

tium, ut no. in *præallegat. l. observandum ca. insinuante.*

60 Si iudex successit parti in toto vel in parte, ita tex, in *l. Iulianus ait, ff. de jud. Spec. ubi supra, ver. item quia precium Ioan, And, & Domi. in præallegat. ca. legitima. & Præpo. in præallegat. cap. postremo.*

61 Quando iudex ad quem successit iudici, à quo vel è contrà: nam tunc in causa appellationis recusabitur, ita glossi, Bald, & alij in *l. eos. C. de app, glo. 1. & ibi Sicut, in cap. querelam. de elec. Specul, in ti, de app. §. nunc tractemus. ad fi. Philip. & Præpo. in præallegat. cap, postremo.*

62 Quando iudex, à quo est appellatum, esset illo iure respectu dignitatis, qui haberet iudicare in causa appellationis: ut puta sicut nuper erat in facto, quia Archiepiscopus Tholosanus erat administrator Episcopatus Vauren, sui suffraganei, vel de uno comite appellatur ad ducem. & idemmet reperiatur dux & comes. Et certè recusari poterit in causa appellationis, quia iudicaret in facto proprio, unde Bald, *super rubrica de appel*, dicit quod casu prædicto deberet causam delegare iuxta ea quæ habentur in *l. prætor. ff. de juris. om. judi, & pro Bal, est glo. & ibi Barto, in allega. l. eos. C. de appel, voluit Specul. in præallegat. §. nunc tractemus. ver. penul, & fa. glo. in cap. si is cui in fi. de offic, delega. libr. 6. salvo tamen eo quod supra tactum est de principe non recognoscente superiorem, qui recusari non potest,*

63 Quando superior sive iudex, ut pars ca-

M m

piti-

63. Quando superior sive iudex, ut p̄ars cāpuli aliquid capitulariter fecisset, & ab eo factio appellaretur ad eum, ut iudicem prout fieri potest *in cap. à collatione, de appell. libr. 6.* & ibi Domi. nam tunc iste superior recusari potest. gloss. est ibidem, & idem tenet Innocen. & Hostien. *in præalleg. cap. irrefragabili. & Præpo. in alleg. cap. postremo.*

64. Ubi iudex percipit commodum ex jurisdictione, nam tunc si velit se pronunciare iudicem poterit recusari, ne super hac exceptione cognoscat secundum Innocen. *in cap. ex parte 1. de ver. signi. cap. venerabili. de censu. Anthon. & Sicul. in cap. ad audientiam de appell. juncta gloss. clarius voluit gloss. in l. de jure ff. ad municip. & ibi Barto. & Bald. in l. 2. ff. si quis in jus non je. idem Bald. in cap. conquarente de restitu. spoliato. Nisi tale commodum pertineret ad dignitatem vel officium, ita quod ut iudex nihil perciperet, nam ex hoc non intelligeretur suspectus, & ideo cognoscere posset, an sua sit jurisdictio secundum Anton. & Præpo. *in præalleg. cap. ad audientiam. Bald. in alleg. cap. conquarente, & in authent. bona damnatorum C. de bon. dam. & facit gloss. in cap. cum persona de privileg. lib. 6.* Dicunt tamen Sicul. & Præposi. ubi supra, quod si iudex recusetur ut suspectus respectu commodi, quod sentit ex sua jurisdictione, puta sportularum, inspicienda erit qualitas iudicis & sportularum *cap. & si quæstiones de symon.**

65. Quando locus iudicii non est tutus propter inimicitias partis, nam tunc ibidem citatus
ju

judicem recusare potest respectu loci. *cap. accedens. 2. ut lit. non contesta.* imò si notorium est locum non esse tutum, non tenetur comparere, Bartol. *in l. sciendum de verbo. oblig. text. est in Cle. pastoralis de re. judi. in Cle.* Unde Sicul. *in cap. cum dilecti. de dolo & contu. super gloss. in verbo calores.* Dicit quod si aeris corruptio sit vehemens in loco iudicii & complexio citati est talis quod verisimiliter ex accessu dubitaretur de morte, non tenetur in loco tali comparere, ubi vigeret pestis vel mortalitas juxta præalleg. *cap. accedens 2.* & sic procedat gloss. *in cap. communis filius 23. distinct.* quæ dixit generaliter, quem excusari propter intemperiem aeris, & Bartol. *in l. de ætate ff. ad Trebell. arg. cap. ad supplicationem de renuncia. fa. cap. ex parte de appel. & præallega. Cle. in §. pr. sana. nam & locum pestis quis licite fugit cap. negociatorem 88. distinct.*

Et stare in loco pestis est Deum temerare, debet enim homo laborare, ut mortem effugiat, & demum se committere misericordie divinæ 23. *qu. 8. cap. si nulla.* Si autem aer non esset ita corruptus, seu complexio citati non esset talis, & tunc talis non excusaretur, si jus reddatur in loco, ita Anthon, *in allegat. cap. cum dilecti.* pro quo est gloss. *in Cle. quamdiu. de appel in Cle. ver. alias.*

66. Quando locus, ad quem citatur pars non est tutus propter inimicitias civitatis, aut certe ipsius citati text, est *in cap. cum R. canonicus alleg.* & ibi Siculus, & Modern: & Præposit. *in ab. legat. cap. postremo.*

67. Quando locus, in quo debet comparere,
M m 2 est

est tutus, sed via non est tuta: text. in *allega. cap. cum R. & in cap. accedens 2. ut lite non contestat. & Præpo. ubi supra.*

68. In Advocato meo, qui scivit secreta mea, quia potest recusari, si jam dixit velle suum contra me, si talis Advocatus meus impetretur ab adversario meo in iudicem. glo. est & ibi doct. qui eam ita intelligunt in *cap. dilecto de testi. ita Antho. & Præpo. in præalleg. cap. postremo. Imo. in præalle. cap. irrefragabili. §. excessus. de offi. ordi.*

69 Vbi iudex esset suspectus tertio prætendenti interesse in causa, nam tunc iste tertius non solum se potest opponere ratione sui interesse: sed etiam potest iudicem recusare tanquam suspectum. text. est in *cap. cum super. de offic. dele. qui ad hoc not, per Anto. Zaba Sicul, & isto casu secundum eos poterit recusari iudex post litem contestata. Docto. summarie de interesse per cap. veniens. 1, de testi,*

70. Si iudex suam subditam invitam ducere voluerit in uxorem; nam tunc per ipsam & ipsius familiam licite recusari potest text. est in *præalleg. l. unica. C. si quacunque prædi. po.*

71. Quando Episcopus est recusatus, nam & tunc ejus Vicarius videtur esse suspectus, licet non e contra glo. est in *cap. si contra unum in verbo Episcopi de offic. dele. lib. 6 Præpo. & Philip. in allegat. cap. postremo 10. col. licet Bald. videatur tenere contrarium in præallega, l. unica C, si quacunque, Præpo, & Philip. in cap, dilecti. de appella,*

72 Vbi

72 Ubi iudex fuisset corruptus à parte : quia recepisset munus sufficiens ad pervertendum animum ejus juxta no. in cap. & si quæstiones de symo. Spec. ubi supra ver. item si sit inimicus meus. & ibi Ioan. An. in addi. & Præposi. ubi supra.

73 Quando executor modum excederet in exequendo , tunc etiam si esset datus de consensu partium recusaretur, cap. super quæstionum §. 1. de offic. deleg. quod tamen intellige , prout supra late dictum est in tertia quæstione principali.

74 In omni suspitione per quam removetur procu. sicut supradictum est , de quibus in cap. 2. de procurat. libr. 6. & in l. post. litem cum sequ. & in l. quæ omnia ff. de procur. omnibus enim illis poterit iudex ut suspectus licite recusari : ita Spec. ubi supra. ver. ff. Sicul. & Præpo. in alleg. cap. postremo.

75 Si iudex extrajudicialiter injustè processit , & postea judicialiter procedere velit ; nam tunc poterit recusari : ita Philip. in allegat. cap. postremo 14 col. pro quo gloss. in cap. statutum in ver. copia. de rescript. libr. 6. pro gloss. & Sicul. super ver. proponere doct. in alleg. cap. conquerente de restit. Spoliato.

76 Si causa aliquo modo tangat iudicem , ut quia tenetur de eviçtione Specul. ubi supra ver. item si causa aliquo modo.

77 Si iudex est de minoribus iudicibus , unde non potest cognoscere de majori summa 2. qu. 6. §. diffinitiva. ver. cum certa. Specul. ubi supra , ver. item quod est de minoribus.

Mm 3

78. Si

78. Si agatur de privilegio Papæ, quia de illo non potest alius cognoscere quam Papa. *cap. cum venissent de judi. Specu. ubi supra, ver. item si agatur.*

79. Si agatur actione injuriarum, non potest esse iudex, gener, focer, vitricus, privignus, sobrinus, propriorve eorum, qui in ea cognatione vel affinitate, patronusque ejus vel eorum qui de ipsa cognatione sunt, *ut ff. de injur. l. lex Cornelia. Specu. ubi supra, versi. item in l. Cornelia. de injuriis.*

80. Si antecessor fuit recusatus, nam poterit etiam successor recusari, si causa pertinebat ad dignitatem vel officium, ita Baldus *in præallegato. cap. de causis, de offic. delegat. 8. colum. Philipp. in præalleg. cap. postremo.*

Sunt & alii plures casus, qui colligi possunt ex not. dictis Docto. maximè Anthon. Sicul. Moder. *in cap. super litteris de rescript. Petrus de Ancha. in cap. piade exceptio. libro. 6. Imol. Bartol. in l. quidam consulebant. ff. de re judica. Sicul. in capit. sollicitudinem de appella. Angelus Aretin. institu. de except. §. præterea versic. queritur. opponitur Petrus Ioannes de Ferra. in titul. de declin. juri. in gloss. nec fuisse circa finem, igitur & cæ.*

Octuagesima prima causa esse poterit, ubi opponitur exceptio contra judicem, quæ suffragat, id est, notat ipsum judicem infamia seu defectu vel alio crimine; quia in tali cog-

ni-

nitione suspectus est: ita Anthon. Sicul. & Moder. in alleg. cap. super litteris, & ita dicit Archi. in cap. quia suspecti. 3. qu. 5. servare curiam Ro. ut de tali exceptione non cognoscat delegatus, sed superior, & ibi Domi. in 3. col. Ioannes Andr. in alleg. cap. pia Archi. in cap. hortamur. 3. qu. 9. Anthon. in cap. cum super de offic. deleg. dicentes, quod licet regulariter iudex etiam delegatus cognoscat, an sua sit iurisdictio, ut in praealleg. cap. super litteris § in l. 2. in princip. ff. si quis in ius vocatus non je. § l. praescriptione C. si contra ius vel uti. pu. eol. quia iudicare principaliter est onus. & ideo non dicitur propria causa iudicis, ex quo commodum vel incommodum ad ipsum non pertinet: veruntamen secus est in casu supradicto, in quo est dubium vel suspitio de subversione iudicii: unde casu praedicto debet dicere sic, oppono quod estis excommunicatus vel infamis, & de hoc non potestis cognoscere, quia ratione vestri proprii interesse estis mihi suspectus, quia sicut iudex potest recusari super toto: ita super uno articulo secundum Innoc. maximè casu praedicto, ubi agitur de honore suo & fama, quia à nullo sapiente praesumitur negligi. cap. nolo. 12 qu. 1.

Octuagesima secunda, ubi opponitur defectus iurisdictionis pariter concludens in incidente, sicut in principali: ut quia dicitur esse papillus, vel quid simile: nam sicut eadem ratione non cognoscit de suspitione: quia sicut est suspectus in principali: ita in

in hoc incidenti Innocent. in cap. *prudentiam de offic. deleg. Barto. & alij. in præallegat. 1. quidam consulebant. Sicul. & Modernus. in allegat. cap. super litteris Ange. in præallegat. 2. quidam. & in præallegat. 1. 2. ver. 4. fallit, sic neque de prædicta poterit exceptione cognoscere, Et idem esset quotiens obijceretur judici incapacitas, ut si opponitur à Clerico convento, quod iudex est Laicus, quia non poterit cognoscere de hac exceptione, & si pronunciaret se iudicem, pronunciatio esset nulla, allegat. cap. tuam. de ordin. cogni. & cap. si iudex Laicus de sententia excommunicat. libr. 6. & idem Anth. in cap. si diligenti 4. col. de foro. compe.*

83. Cum opponitur de totali fundamento jurisdictionis & proprietate ipsius, puta non estis potestas vel non estis Episcopus, quia præsumitur iudex habere affectionem super isto articulo, immò est causa propria secundum Barto. in l. ex sententia prope si. ff. de testam. tutel. ubi dicit, quod si dico te non esse iudicem competentem, poterit de hoc ipse cognoscere: secus si nego penitus te esse iudicem: idem Antho. Sicul. & Moder. in allegat. cap. super litteris. Bald. in l. iudices. C. de si. instr. Ange. in l. constitutiones. §. si. ff. de app. Anth. in cap. cæterum. 2. col. de judi. Bald. in cap. 2. circa si. de alie. feu. pater.

84. Quando agitur non solum de nudo exercitio jurisdictionis, sed etiam de proprietate subjectionis: quia citatus dicit se exemptum, & iudex negat: ita Sicul. in allegat. cap. super litteris post alios in quarto casu: & dicit Sicul. in ca.

vene.

venerabili. de cens. quod in casu cap. cum persone :
de privileg. libr. 6. Episcopus non procedit, ut ju-
 dex : sed extrajudicialiter, ut se informet, li-
 cet gloss. aliud dicat super *ver. ordinarijs.* Et ideo
 dici potest, quod licet possit cognoscere poterit
 tamen recusari, sed non indistincte : sed attenta
 qualitate commodi sibi applicanda per illum subdi-
 tum, & qualitate judicis, ut concludit Sicul. *in*
cap. ad audientiam. versus si. ibi tertio potest dici
 de appell. & sequitur ibi Philip. sicut supra tactum
 est de commodo sportularum.

85. Secundum prædictos, quando notorium
 est eum non esse judicem vel saltem ipse scit : nam
 tunc non potest in causa procedere. *cap. si duobus.*
de appell. secus, si partes scirent. & iudex ig-
 noraret, quia tunc procedere posset : ut *in præ-*
alleg. cap. si duobus no.

86. Ubi iudex se ingerit tenendo opinionem
 partis, quæ stat pro jurisdictione gloss. est *in præ-*
alleg. cap. statutum, quam Antho. dicit non esse
 alibi secundum Domi. ibi *in fin. princ.* & fuit di-
 ctum Innoc. *in cap. ex parte. de verb. signific.* &
 sequuntur omnes Docto. *in præallegat. cap. super*
litteris. & Sicul. *in cap. venissent de judi. glo. in ca.*
conquerente. de resti. spoli. & ibi Sicul.

87. Secundum Antho. in *allegat. cap. super*
litteris, quando excipitur, quod locus contractus
 non est de jurisdictione citantis, quia de hoc
 cognoscere non potest : nam ex pronunciatio-
 ne fieret commodum pronuncianti : *allegat. no.*
in cap. ceterum. de judic. cap. ex parte. de verbo
signi-

signifi. & cap. venerabili. de cens. de appel. cap. ad audientiam. sequitur Sicut. in allegato cap. super litteris. licet aliter dicant Moderni, ipse tamen Anton. in penultim. cap. dicit præmissa præcedere, quando volens cognoscere, prætendit locum subiectum esse ratione proprietatis, quia tunc ultra jurisdictionem haberet commodum ex pronuntiatione: sed si prætenderet locum sibi subiectum ratione nudæ jurisdictionis bene cognoscere posset secundum eum.

Octuagesimo nono, ubi rescriptum esse falsum proponitur, quia iudex deputatus per illud non potest pronuntiare se esse iudicem, etiam si hoc ignoretur, quoniam detecta post modum falsitate omnis processus declarabitur nullus, Inno. Ioan. Andr. Antho. & omnes Doctores. in præallegat. cap. super litteris.

Nonagesimo, quando non habet jurisdictionem, nisi super causa notoria, & casus incidens esset dubius, & negatur qualitas notorietatis, Si constat qualitatem notorietatis non adesse, & iudex vult inquirere, an factum sit commissum: etiam sine illa qualitate notorietatis, & non poterit, quia causa notorietatis tribuit sibi jurisdictionem, & iste est intellectus. gloss. in cap. accusatus. de hære. libr. 6. quia inquisitor non potest se intromittere de divinationibus, nisi sapiant hæresim manifestam: si ergo non sapiant hæresim manifestam, non potest inquirere, an sapiat hæresim, quia sine notorietate non habet jurisdictionem: sed bene potest inquirere, an sapiant hæresim.

hæresim manifestè , & super hoc cognoscere & pronunciare , an sublit notorietas vel non, ita Sicul. *in cap. si Clericus. de foro compe. 9. col. Imò post Anth. in præalleg. cap. super litteris.*

Nonagesimoprimo , opponitur judici delegato , quod sua jurisdictio est revocata per secundas litteras directas alteri delegato , quia ipse solus de hoc non cognoscet , sed ambo convenient. *in ca. pastoralis. de rescriptio. Ange. in præallegat. l. 2. ver. 6. fallent.* Quod si duo ordinarij iudices contendant de jurisdictione , quia unusquisque dicit eam ad se pertinere cognoscet superior amborum , aut arbitri ab eis eligendi per text. *in l. de jure. ff. ad municip. & in præallegat. cap. pastoralis.*

Nonagesimo secundo , quando opponitur , quod delegans non habebat jurisdictionem , quia de hoc non poterit cognoscere delegatus. *in l. 2. C. si à non compet. judic.* Et sic & in hoc casu & alijs supra tactis , in quibus iudex non potest cognoscere , an jurisdictio sua sit , poterit recusari : sed an in dictis casibus sit recurrendum ad superiorem vel ad arbitros , excepta tamen 91, vide per Præpo. *in cap. 2. requiris. de app.*

Nonagesimotertio , etiam in omni casu simili vel majori in jure expressis , quia in eis arbitrio iudicis posita , dicta similitudine poterit iudex ut suspectus recusari : ita Anthon. & Præposi, *in allegat. cap. postremo. Innocen. Ioan. And. & Sicul. in allegat. cap. cum speciale. de appel.*

Nono

Nono, principaliter quæritur, an iudex qui recusatur, possit interrogari de veritate causæ recusatationis. gloss. in cap. de except. in ver. si-
ve confessio. in fine dicit, quod potest ab eo quæ-
 ri coram arbitris, & debet inde dicere verita-
 tem, & hoc sæpe fieri vidisse dicit: & ego sæ-
 penumerò, immo communiter ita fieri vidi in
 parlamento, quando præsidentes vel consilia-
 rii recusantur: ita Antho, & Imol, in præalleg.
 cap. 1. Philip. in cap. cum speciali. de apbel. 7. qu.
 de quo per Specul, titul. de recusa. §. fin. in fine.
 Sed iudicio meo Sicul, in præallegat. cap. 1, opti-
 mè limitat dictam gloss, dicens, quod si quæra-
 tur de causa quæ sit extra causam criminis, satis
 honestum est, ut respondeat coram arbitris, cum
 ipsi sint iudices in hoc articulo: ut in capi-
 tulo ab arbitris. de offic. de. libr. 6. & lic præce-
 bat gloss, præallega,

Si autem quærat de crimine remittit ad
 id, quod in simili dicitur de teste: in cap.
 cum causam de testim. ubi per Sicul. & Imol, per
 gloss, Archi. & Domi. cap. quærendum. 2. qu. 7,
 per Innoc. in cap. dudum. 2. de elect. & in cap. in-
 quisitionis de accusat. per Specul. & Ioan. Andr, in
 titu. de teste. §. jam. de interrogatoriis. versus ff. ver
 porro. & in præallega. gloss. dicti capit. 1. de excep-
 tio. per Specul. in titu. de recusatio. ubi supra per
 Bartolum. in l. 1. ff. de offic. assesso. per gloss, in ca.
 judicantem 30. quæstio 5. Archi. in cap. in primis,
 2. quæstio 1. per illum text, in ver. de persona. per
 Bald. post Innocen. in cap. cum super de confessio. in
 l. 3. circa princip. ff. de testim. per Domi. in cap. ex
 præ

penitentibus. 2. col. l. distinct. per Bart. in l. si duo
 patroni §. idem Iulianus in fi. ff. de jur. & in l. si quis
 libertatem. in 6. colum. ff. de peti. hære. & in l. 4.
 §. hoc autem in fi. 3. quæst. ff. de dam. infec. Bald.
 in l. 2. §. quod observari. C. de jura. calum. & in l.
 comparationes. 7. no. C. de fide instrum. in quibus lo-
 cis communiter tenetur quod testis non tenetur
 respondere ad aliquid per quod sua turpitudine re-
 veletur ut est crimen infamiæ, excommunicatio-
 nis & similia, quia nemo tenetur se prodere,

Ad alia vero ipsum inhabilitantia à testimo-
 nio respondere tenetur ut est paupertas quæ non
 est de genere malorum, consanguinitas, ser-
 vilis conditio & similia, de quibus per Bald, in
 authen. si dicatur de testi. Et ita videtur in iudice
 respectu recusationis secundum Sicut, in præalle-
 gat. cap. 1. de exceptio. Si tamen confiteretur cri-
 men, crederem sibi, secundum Innocen, in præ-
 alleg, cap. inquisitioni, idem Pau, de Leaza, in re-
 peti. cap. testimonium. de testi. in 4. colum. Bar. in
 allegat. §. Iul. & Domi. in præallegat. cap. ex pe-
 nitentibus.

Postremo licet ex supradictis laxa detur in
 recusando potestas nihilominus Spec, in tit,
 de recu. §. qualiter. ver. quidam autem legistæ,
 consuluit quod quis ad recusandum facile non
 prorumpat, Nam si non plene causam probaverit
 ille iudex remanebat & forte recusans eum pro-
 vocatum sentiet & acerbum & durum & insidia-
 torem causæ suæ C, de testamentis manu. l. finali §
 sui vero quidam in fi. ar. l. di. si quis præpost. & in præal-
 leg.

legat. cap. suspicionis de offic. dele. Nec recusanti libenter in aliquo gratificabit quod erit valde grave, cum multa subijciantur ejus protestari, *ff. de judi. l. non quicquid. & 2. qu. 4. Notandum. & C. quomodo & quando judi. l. 1. & de offic. deleg. cap. consuluit ff. de edil. edict. l. ediles. §. item sciendum. cap. bone. 1. de postula. prela.*

Consulit autem quod ipsum blandis verbis alloquatur & quibus modis [honestis tamen] eum sibi favorem faciat. Nam verbis homines flectuntur, ut *in ritu. de advo. §. hic dicendum ver. deinde.* Postea præmissa illa protestatione quod in eum non intendit consentire salvis omnibus suis exceptionibus dilatorijs & declinatorijs tam contra rescriptum quam contra judicem proponendum suam recusationem poterit hunc concipere modum.

Quoniam res est periculosa & tristissimos sortiri solet eventus sub iudice litigare suspecto, ideo domine iudex cum vos habeam suspectum pro eo quod estis inimicus meus vel consanguineus adversarij mei & hujusmodi audientiam vestram in tali causa quæ vertitur vel verti speratur inter me & ex præmissis causis recusato: probantur præmissa. *in allega. cap. quia suspecti in. qu. 5. cap. cum inter. de excep. cap. cum etni. de re judi. libro sexto.* Et si plures sint causæ debent specificari, vel posset sic formari. Quoniam naturale est velle suspectorum iudicium insidias declinare & inimicorum iudicium refugere, ideo domine iudex cum sitis mihi tali ratione suspectus & c. vos tanquam mihi suspectum ex hac causa recusato: & istas formas ponit Specul. *in tit. de offic. judi. dele. in 4. parte.*

Alium

Alium modum concipiendi huiusmodi libellum recusatorium videre potes in practica Ioan. Pe. de Ferra, *in titu. de declinatione jurisdictionis*, de quo aliquid supra tactum est.

Adverte tamen quod ille qui recusat non tenetur offerre probationes coram iudice recusato cum probatio sit fienda coram arbitris, nec tenetur petere ut arbitri eligantur, sed istud est officium iudicis, ut probatur *in cap. secundo requiris, de appel. ita Sicul. in allegat. cap. cum speciali. ult. col.*

Sed quid si habens iudicem suspectum non potest suspicionis causam exprimere sine scandalo, puta quia pars recusans est rivalis iudicis. Sicul. *in allegat. cap. secundo requiris*, refert aliquos tenere quod non tenetur exprimere, sed standum sit juramento suo super legitimitate causæ quod ipse Sicul. reputat valde æquum habito respectu ad qualitatem personæ recusantis per id quod in simili not. *in cap. Nicolao. de appellat.* licet hoc jure non proberetur, sed ratio naturalis dicat, & optime fac. *in ar. cap. statutum. §. cap. cum vero de rescript. libr. 6.*

Rivales autem sunt propriè qui educunt aquam per eundem rivum, ut *ff. de aqua quoti. & asti.* impropriè & similitudine exquisita, rivales dicuntur qui cum eadem muliere habent consuetudinem, ut dicit gloss. *in ver. rivalem 32 qu. 5. in cap. horrendus.* idem quod Sicul. in præceptis quos articulos tenet Præpo. *in allegat. cap. 2. requiris. 3. col.*

Præterea quæ est ratio diversitatis quare iudex regulariter cognoscit an sua sit jurisdictio & non de causa recusationis. Et dicendum Præpo. *in allegat. cap. secundo*

do requiris. quia per recusationem fit injuria judici, ex quo pars fatetur se de sua jurisdictione, sed ab eo recedere vult. *l. litigatoris. in prin. ff. de arbi.* nam de eo. *l. non confidit,* in hoc incidenti ut cognoscat de suspicionem.

Sed quando opponitur contra jurisdictionem, non fit ei tanta injuria, quia non videtur diffidere de justitia sua, sed negat se subditum vel aliter exceptio incompetentiæ jurisdictionis non fugillat neque afficit personam judicis, ideo de ipsa cognoscere potest, sed exceptio suspicionis personam fugillat judicis, quia videris de persona diffidere, ideo non potest cognoscere, ita Bar. in *l. quidam consulebant. ff. de re judi.* & Prapo. post eum in *allegat. cap. secundo requiris.* Idem Ioan. Pe. de Ferra. in *ti. de recu. judi. in gloss. in versic. judicem suspectum.* Sicul. in *allega. cap. secundo requiris.* dicit quod ex eo, quia judex ex recusatione comiter solet provocari. ar. *cap. ut debitus. de appel.* & in *præallegat. l. litigatores,* timeretur ne provocatus noceat, pro quo fa. quæ supra dixi in principi. hujus 10 quæst. In alijs autem casibus quando dico rescriptum esse sub reptionem, vel dico me non contraxisse in loco non est eadem ratio secundum eum

FINIS.

De Recusationibus.

SUM.